

Til kommunestyret i Austrheim kommune

Austrheim 06.02.2018

Budsjettsituasjonen i Austrheim kommune er alvorleg

Avdelingane i Austrheim kommune vart frå rådmannen i e-post den 22.01.2018 bedt om å redusere budsjettet for 2018 med totalt kr. **3.831.180**. Det utgjer ein **kostnadskutt på 2 % av nettobudsjettet for 2018** som kommunestyret vedtok i desember 2017. Vedlagt under er oversikt over innsparingane som dei ulike områda i kommunen no er bedd om å gjennomføra:

Ansvar	Område	Nettobudsjett 2018	Innsparing/auka inntekt
100	Rådmann	16.998.000	339.960
101	Politisk styring og kontr.	3.379.000	67.580
190	Interne serviceeininger	4.119.000	82.380
200	Administrasjon undervisning	1.661.000	33.220
201	PPT og Barnevern	9.136.000	182.720
210	Årás skule	23.045.000	460.900
211	Kaland skule	13.324.000	266.480
220	Austrheim kystbarnehage	15.356.000	307.120
221	Kaland barnehage	10.181.000	203.620
250	Kulturskule	1.875.000	37.500
251	Bibliotek	1.647.000	32.940
255	Anna kultur	2.341.000	46.820
290	Undervisninga og arbeids- senter	1.233.000	24.660
300	Administrasjon helse- og sosial	1.151.000	23.020
301	Helseteneste	12.394.000	247.880
302	Sosiale tenester	10.205.000	204.100
330	Nordliheimen	20.621.000	412.420
331	Kjøkken/vaskeri	3.897.000	77.940
332	Heimetenester 1	10.590.000	211.800
333	Heimetenester 2	9.644.000	192.880
500	Plan,byggesak, miljø	2.968.000	59.360
501	Interkommunal landbruk/veterinær	725.000	14.500
600	Tekniske tenester	751.000	15.020
604	Eigedomsavdeling	8.111.000	162.220
605	Reinhaldsavdeling	6.207.000	124.140
	TOTALE INNSPARINGAR/AUKE INNTEKTER	191.559.000	3.831.180

Avdelingane i Austrheim kommune har vore med i prosjektet «**Kutt i drifta med fokus på kvalitet**» sidan 2015. Bakgrunnen var den store svikten i skatteinntektene og aukande arbeidsløysa i kommunen. I 2017 har kommunen særleg opplevd svikt i skatteinntektene. Til saman kom det inn 4,4 millionar mindre i skatt enn budsjett. Det gir ei reell skattesvikt på ca. 3 millionar kr.

Det har vore ei kraftig auke i gjeldsbyrda i Austrheim kommune frå 2012 på 47% til 90% i 2016. Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter har auka kraftig på få år. Det gjer at kommunen får mindre midlar til drift år for år.

Avdelingsleiarane i Austrheim kommune meiner at framlegget frå rådmann til budsjettregulering for 2018 er urovekkande. Me meiner at tenestene i kommunen er i ferd med å verta dårlegare enn kva innbyggjarane i Austrheim kommune fortener. Austrheim har ikkje lenger midlar på fond som gjev oss buffer ved ekstrautgifter til drift.

Arbeidssituasjonen for ein del tilsette i kommunen fører alt til slitasje og sjukemeldingar. Det er bekymringsfullt, men også dyrt for kommunen. Vikar og overtid vert dyrt. Det mest alvorlege er at det går ut over dei som treng tenestene mest.

Avdelingsleiarane meiner at mange mindre investeringar og tiltak bør kuttast i i 2018. Ressursar til drift er viktigare for innbyggjarane våre som treng gode kommunale tenester. Investeringar og tiltak som avdelingsleiarane meiner bør kuttast i 2018 og som kommunestyret vedtok i desember 2017 er desse:

1. **50 000 kr som tilskot til restaurering av «Fergen.»**
2. **50 000 kr som tilskot til vedlikehald av Vardehuset.**
3. **400 000 kr. som skulane kan nyta til innkjøp av interaktive tavler.**
4. **400 000 kr til å opprusta bad på Nordliheimen.**
5. **150.000 til ny båt til Kystbarnehagen-**
6. **300 000 kr til å renovere gamle Austrheim skule**
7. **1 millioner kr til asfaltering av kommunale vegar (500.000 att).**
8. **500 000 kr til venterom/toalett på Vardetangen.**
9. **150 000 kr til diverse investeringar i kommunehus og i kommunesentrums.**
10. **200 000 kr til kommunal eigendel i prosjektet om Steinalderplassen ved Fosnstraumen.**
11. **200 000 kr. mindre i investeringstilskot til Soknerådet (200.000 kr. att).**
12. **100.000 mindre til lærlingar (100.000 att).**

Totalt 3.500.000 kr. mindre til investeringar og tiltak i 2018

Statsbudsjettet for kommunar som Austrheim, mindre skatteinntekter og større sosiale utgifter gjer at me som avdelingsleiarar rår til at kommunestyret får på plass meir inntekter til drift av kommunen framover. Framlegget til budsjettregulering for 2018 som er føreslått vil mellom anna gå sterkt ut over eldre, funksjonshemma, born og sjuke som treng hjelp og omsorg i kvardagen. Dette går utover folkehelsa til alle i kommunen. Ramma til avdelingane var alt i opphaveleg budsjett for 2018 for låg.

Avdelingsleiarane ber difor kommunestyret om å gjera noko med den vanskelege økonomiske situasjonen Austrheim kommune er kome opp i. Kriseforståing er viktig. Avdelingsleiarane meiner at akseptabel kommunal drift er viktigare enn nye investeringar.

Avdelingsleiarane meiner elles at kommunestyret må ta stilling til kor avdelingane skal kutta i drift.

Avdelingsleiarane vil nemna desse eksempla på kva som eventuelt kan kuttast:

-Å halda symjebassenget på Kaland stengt.

- Drift av kommunal minibuss.
- Drift av Rongevær kurs- og fritidssenter.
- Ikke gje barnehageplass til dei som ikkje har lovfesta rett.

Innsparingar no vil gå til kutt av stillingar, det vert fleire vakansar framover ved permisionar og oppseilingar.

Avdelingsleiarane ber kommunestyret i Austrheim om å innføra eigedomskatt gjeldane frå 2019 på hus og hytter. Det å få inn alle inntekter som er mogeleg for å ta vare på ein god kommune å bu og arbeida i er heilt sentralt for oss. 2 promille i eigedomskatt vil truleg utgjera om lag 5 mill kroner.

Me veit at kommunen vil få ei tøff tid framover. Avdelingsleiarane vil oppmoda om at ansvaret for upopulære kutt ikkje vert sendt tilbake til avdelingsleiarane.

Med venleg helsing

Avdelingsleiarane i Austrheim kommune

Vedlegg:

-Innspel frå avdelingane om konsekvensar av budsjettkutt 2018: Side 4 - 14

Austrheim Kommune, pleie og omsorgstenesta

31.01.2018

Budsjett regulering for 2018

Pleie og omsorgstenesta i Austrheim har over år kuttet i budsjetter for å tilpasse seg kommunens drift og økonomi. Budsjettet for 2018 er på vel 46 millioner kroner. Hausten 2015 reduserte vi driften på **Nordliheimen** med 6 senger fra 34 til 28 . Vi har klart å drifte det uten stor pågang eller venteliste. Siste halvåret ser vi at presset og pågang på sjukeheimsplasser auker og at pasientgruppen endrer seg . Vi har mange unge pasienter som som kjem på Nordliheimen i livets siste fase. Reduksjonen av senger skulle vare i 2 år. Altså ut 2017.

Nordliheimen har i dag ein drift som ligner på ei sjukehusavdeling. Kravet til kompetanse er stor og vi ser at vi må vera 2 sjukepleiarar på natt og at vi ikkje kan bruke assistenter som før.

Vi hadde før jul heile tida overbelegg på pasienter, samtidig som sjukefråveret var stort. Å redusere senger eller bemanning på Nordliheimen lar seg ikkje gjere og eg vil heller ikkje foreslå noko reduksjon her.

Vi kan foreslå ting som bruk overtid, ikkje kjøp av inventar ,og vera restriktiv med velferdspermisjoner. Men det er små penger vi snakker om. I utgangspunktet treng Nordliheimen rehabilitering på snart alle rom. Vi treng å få ordnet uteområdene. Vi treng fleire sjukepleiarar på natt. Listen kan bli lang om vi tar med alt.

På kjøkken, reinhald og vaskeri er ressursene så små at det knapt går rundt . Her burde det vore styrka med meir ressurser. Vi har mykje nedvask av rom, smitterom, mange dietter og ikkje minst mykje klesvask av beboertøy og uniformer. Personalet vasker uniformer sjølv , etter vi tok tilbake vask av uniformer på Aufera for å spare ressurser.

I heimesjukepleien har det vore travelt, og vi ser at kravene og forventningane til kommunale tenester går til vers. Behovet for kompetanse aukar. Heimebuande brukarar vert dårlegare. Dei treng meir avansert behandling . Vi treng fleire biler for å komme oss rundt. Vi bruker mykje ressurser på matombringning. Antallet demente aukar. Det er stor pågong etter rehabilitering.

Eg kunne ramse opp mange faktorer som gjer at vi treng auka ressurser og ikkje mindre.

I heimeteneste 2 har vi fleire ressurskrevande tiltak. Men vi reduserte med ca. 2,5 årsverk i Vestlia hausten 2017 etter bortgang av ein brukar. Vi fekk og eit nytt tiltak med drift gjennom heile 2017 som fortsetter med auka ressurser i 2018.

Vi hadde statleg tilsyn frå fylkesmannen i Hordaland på tenester til personer med utviklingshemming. Vi fekk ros for tenestene vi gjev denne brukargruppa. Fylkesmannen meinte og at vi hadde brukarmedvirkning som ein raud tråd i tenestene våre. Og at tenestene vi gjev er av god kvalitet . På enkelte vakter på dagsid har vi knapt med ressurser.

290: Austrheim Arbeidssenter

Vi overtok ansvaret for arbeidssenter for fleire år siden. Vi har modernisert både hus og drift. Vi prøver å ha aktiviteter som er målretta og gjev brukarane mestring. Men vi har redusert bemanninga over siste årene. Slik at skal vi klare å ha ope kvar dag, er vi på eit minimum.

Min konklusjon som øverste leiar av pleie omsorgstenesta er at her er lite ressurser å gå på. Personalaet i heile plomsavdelinga gjer ein fabelaktig jobb og treng å verta motivert og sett. Vi har ca. 140 ansatte, 6 av desse er menn. Våre ansatte er av 13 forskjellige nasjonaliteter. I tillegg har vi vikarer frå 2 andre nasjoner. Altså 15 nasjoner. Vi tar i mot flyktninger og personer frå Nav som treng arbeidstrening. Våre ansatte treng kompetanseheving jevnleg.

Vi skal i gang med velferdsteknologiprosjektet som vi har forplikta oss som kommune til å vera med i. Det vert eit lovbestemt teneste frå 2020 . Her må vi bruke millioner av kroner på sikt. Vi er og i gang med pasienttryggleikprogrammet for å sikre at vi har dei beste rutinene for våre tenester. Vi har heile tida nasjonale krav og føringar over tenestene våre. Og vi driv effektivt og nøyaktig i tråd med nasjonale føringar.

Pleie og omsorgstenesta har fått beskjed om å spare ca. 923 000 kr. Den einaste måten å spare det på er på løn. Einaste forslaget mitt er å kutte ned frå 2 nattevakter til 1 nattevakts i Vestlia. Då vil tryggleiken verta svekka, og tenesten vert sårbar. Men med assistanse frå nattpatruljen kan det til tider la seg forsvare. Men det er veldig uforutsigbart. Og ikkje noko eg ønsker. Dvs. reduksjon med 1,8 årsverk. Dette er ca. 900 000 kr. Men det vil ta tid å gjennomføre.

Pleie og omsorg vil sjølv sagt ta inn over seg den økonomiske situasjonen kommunen er komne i og vi vil kvar dag gjere det vi kan for å spare penger. Men brukarane må få nok tenester til å kunne ha eit verdig liv med mestring og muligheter. Vi må ivareta ansattes retter og følge gjeldande loverk. Slik at konklusjonen min er at det vert vanskeleg for pleie og omsorg å kutte i dagens drift. Då vi over år allerede har tatt dei kuttene som er mulig.

Monika Kvamme, leiar av pleie og omsorg

Årås skule - Årås skule skal kutte 461.000 kr i høve til opphavleg budsjetttramme for 2018.

Heile kuttet må takast over 5 månader hausten 2018. Det utgjer kutt av 80 % stilling lærar og 80% stilling assistent.

Konsekvens:

- Færre timar til gruppdeling av klassar.
- Elevar som skal ha særskilt tilpassa opplæring, §5, må slåast saman i større grupper basert på økonomi, og ikkje faglege vurderingar av kva som gjev best læringsutbyte.
- Elevar som treng eit tidsavgrens tilpassa opplegg for å kome seg over ei fagleg utfordring får færre moglegheiter på grunn av manglande styrkingstimar.
- Vi har erfaring med at færre timar til gruppdeling og samanslåing av grupper som treng særskilt tilpassa opplæring, fører til fleire tilmeldingar om lærevanskar til PPT. Det er ikkje mogleg for rektor å gå imot timetal som vert tilrådd i sakkunnige vurderingar. Ved eventuelle klagar, vil Fylkesmannen gjere vedtak om at tilrådd timetal skal gjelde. Då må skulen be om meir pengar for å halde drifta på eit nivå som er i samsvar med Opplæringslova.

Bodil Boie Brekkan, rektor Årås skule

Helseavdelinga

Innsparing 2% i høve til opphavleg budsjetttramme for 2018.

Vi har ikke mulighet for å redusere annet enn lønnskostnader eller kostnader relatert til ansatte. Det er da flere muligheter, men samtidig må vi minst mulig gjøre tiltak som reduserer inntekt, det hender jo arbeidet gir inntjening og ikke bare utgift.

Uten å prioritere og med klar forutsetning om at tiltak må diskuteres med ansatte og tillitsapparat ut fra vurderinger i rådmannsgruppen, så kan følgende være aktuelt:

- 1) Tilby alle ansatte permisjon med halv eller ingen lønn? For noen dager eller f. eks en uke hvor driften ikke påvirkes for mye.
- 2) Utsette legepermisjoner- dette vil gi en midlertidig innsparing- med utgiften forskyves.
- 3) Redusere bemanning det det smerter minst.
- 4) Flytte på ansatte i de tilfeller det blir ledig stilling som vedkommende kan ta annet sted.
- 5) Gi tilskudd for å gå i permisjon evt. pensjon.
- 6) Redusere stillingsstørrelser evt. fjerne stilling permanent der nedbemanning vurderes riktig og mulig.
- 7) Samtidig sliter avdelinga med at det kommer økende utgifter fra forpliktende samarbeid hvor vi ikke har påvirkningsmulighet.

(Legevaktssamarbeid- betalt med basistilskudd pr kommune og andel ut fra befolknings størrelse: Hva skjer når tre kommuner slår seg sammen/ per capita tilskudd pr pasient når flere pasienter har flyttet legetjeneste til annen kommune/Helsehuset når regningen blir klar).

Peter Kubon, kommunelege

Avdeling for Plan, byggesak, oppmåling og miljø

–Avdelinga skal kutta 59.000 kr. i høve til opphavleg budsjetttramme for 2018. Det vil gå ut over kurs og opplæring for dei tilsette. Arbeidet med IKT arbeidet og anna internt utviklingsarbeid i kommunen knytt til dette kan då verta noko nedprioritert. Her har avdelinga i dag eit kommunalt ansvar. Kompetanseutvikling og fagleg utvikling er viktig for tilsette på denne avdelinga.

Inntektene våre er elles avhengig av aktivitet i byggjebransjen mm. Det å halda på fagfolka våre er eit hovudfokus på avdelinga. Å ha ein god arbeidsgjevarpolitikk for dei tilsette vidare er viktig. Med därlegare busjett vil det gå ut over tid til utvikling og innovasjon som kommunen og innbyggjarane våre nyt godt av i dag.

Med venleg helsing

Asbjørn Nagell Toft, avdelingsleiar plan, byggesak, oppmåling og miljø

Konsekvens for Austrheim kystbarnehag ved ytterlegare sparetiltak.

Ut frå ramma idag må barnehagen spare personalkostnader / løn kr 550.000.

I tillegg blir det no kr 307.000 i tillegg.

- Redusere lønskostnader og drift hausten 2018. Ta bort 4 stillinger frå august til desember. Me må då også redusere barnegruppa med 24 plasser. Vår 2018 har me 142 plassar, frå august kan me då berre tilby 118 plassar.

Me vil ikkje kunne ta inn barn som ikkje har lovfesta rett til barnehageplass. Dei borna som er fødd etter 1 desember vil ikkje få plass før august året etter. Dersom me får inn mange barnehagesøknader vil også nokre av barn med lovlista rett ikkje få plass.

- Foreldre som ikkje får barnehageplass, kjem seg ikkje tilbake på jobb etter permisjonstida har gått ut, og kommunen taper skatteinntekter.
- Det blir begrensa bruk av båt. Når me er ute med den må me vere to personale med barnegruppe på 6-8. Belastninga for dei som er att i barnehagen med resten av barnegruppa vert for stor.

Britt Ystebø, styrar

Teknisk drift

Teknisk drift skal kutte 162.220 kr i høve til opphavleg budsjetttramme for 2018. Ramma for 2018 er i utgangspunktet for låg for å oppretthalde vedlikehalDET på kommunale bygg. Stadig meir av budsjett går til faste utgifter. Ei ytterlegare nedskjering vil gå direkte på matriell for å kunne utføre vedlikehald.

Heile kuttet må takast på vedlikehaldmidlar.

Konsekvens:

- 6100 – VA . Har ingen konsekvens da det er eget rekneskap for VA.
- 6200 – Vei. Vintervedlikehald og drift av veg vert på eit minimum.
- 6300- Brann. Krav frå Arbeidstilsynet må rettast, vedlikehald av utstyr som ikkje går ut over liv og helse utgår.
- 6400-Byggvedlikehald. Byggforfallet vil auke.

Reinhaldsavdeling skal kutte 124.140 kr i høve til opphavleg budsjetttramme for 2018

- 6500-Reinhald. Dagens nivå på reinhald vert dårlegare. Reduksjon må takast i 2. halvår, ein reinhalder er pensjonist frå 01.06.2018. Ein kan kun ansette i 50% stilling frå juni og ut året. Reduksjon på ca 19 t pr veke. Kan løysast ved stenging av basseng og reduksjon vask på kommunehuset. Vert basseng oppretthalde må vask av seniorsenteret utgå.

Rolf Henning Myrmel, avdelingsleiar teknisk drift/brannsjef

Budsjettrevidering i samband med 1. tertialrapport for 2018

(02.02.2018)

Kulturavdelinga: bibliotek, kulturskule og anna kultur

Kulturavdelinga ved kulturskulen og biblioteket har ikkje hatt auke i budsjettet, anna enn til lønsauke, på svært mange år. Dei faste utgiftene til lisensar/avgifter aukar.

Vidareutvikling og prosjektarbeid er finansiert via tilskot frå andre aktørar (Nasjonalbiblioteket, fylket, Sparebanken, stiftingar mm). Biblioteket har i tillegg fått ansvar for skulebiblioteka, og har ikkje fått tilført midlar til innkjøp av bøker til skuleelevar. Det er i utgangspunktet stramme budsjetttrammer for 2018 og med

2% reduksjon vil innbyggjarar oppleve at kulturskulen og biblioteket leverer dårlegare tenester.

Anna kultur fekk stor reduksjonar i tilskotsordningar i budsjettet for 2017. Stort sett er det løn og lokale kommunen har midlar til på budsjettet for fritidstilbod og ungdomsarbeid.

250 Kulturskulen: innsparing kr 37.500,-

Vi må redusere satsinga på barnekor. Vi har ventelister på gitar, og vi klarar ikkje å levere gode nok tenester. 2018 er «Musikkorpsenes år» og kulturskulen kan ikkje gjennomføre planar for markering av musikkorpsa med reduksjon i budsjettet.

251 Bibliotek/skulebibliotek: innsparing kr 32.940,-

Biblioteklova slår fast at vi også skal drive med arrangement, i tillegg til utlån av bøker og formidling av litteratur. Eit godt utval av bøker og formidling er svært viktig for at barn og unge skal oppleve leseglede og få betre lesedugleik. Austrheim folkebibliotek/skulebiblioteket må redusere innkjøp av bøker, leselystaksjonar og arrangement.

255 Anna kultur: innsparing kr 45.820,-

Kulturbudsjettet er redusert over fleire år. Vi har jobba aktivt for å skaffe fleire inntekter, og for å halde oppe kulturaktivitetar i kommunen. Vi har bevisst satsa på barn og ungdom, og vi har fokus på friluftsliv og folkehelse. Frivillige lag og organisasjonar har fått redusert støtte, og det er frykteleg synd om dei igjen skal oppleve å få reduksjon i tilskotsordningane. Kulturavdelinga ser ikkje at det er økonomi til at vi kan gje tilskot til Vardehuset.

Kari Torkildsen Utkilen, kulturleiar

Kaland barnehage

Innspel til budsjettkutt 2018 for Kaland barnehage

Eit budsjettkutt på vel 200.000 vil få negative verknader for drifta av barnehagen, og vil i ytterste konsekvens kunne påverka kvaliteten på barnehagetilbodet. I vår barnehage må vi mellom anna vurdere følgjande sparetiltak:

- Vikarbruk ved sjukdom, ferie oa – dette vil påverka tilbodet til borna
- Kompetanseutvikling/fagleg utvikling – vi må kutte i møter og kurs
- IA-bedrift – det vert vanskeleg å tilrettelegging for personar som treng dette i høve til helsemessige utfordringar, då dette medfører ekstra kostnader
- Born som ikkje er innafor retten til barnehageplass kan ikkje få plass – dette kan medføre utfordringar i høve til foreldre sin arbeidssituasjon

Pr dato veit vi ikkje kor mange som søker barnehageplass frå hausten 2018, då søknadsfristen til hovudopptaket er 1. mars. Dei som er innafor retten må få plass, og det er viktig å ha nok personale til å ivareta borna på ein god måte.

Med helsing

Åshild Hope Herland, styrar Kaland barnehage

Kaland barne- og ungdomsskule - skal kutte 266 480 kr i høve til opphavleg budsjetttramme for 2018.

Det meste av kuttet må takast over 5 månader hausten 2018. Det utgjer kutt av 40 % stilling lærar og 20% stilling assistent.

Konsekvens:

- Færre timar til gruppdeling av klassar.
- Elevar som skal ha særskilt tilpassa opplæring, §5, må slåast saman i større grupper basert på økonomi, og ikkje faglege vurderingar av kva som gjev best læringsutbyte.
- Elevar som treng eit tidsavgrensa tilpassa opplegg for å kome seg over ei fagleg utfordring får færre mogleheter på grunn av manglande styrkingstimar.
- Vi har erfaring med at færre timar til gruppdeling og samanslåing av grupper som treng særskilt tilpassa opplæring, fører til fleire tilmeldingar om lærevanskar til PPT. Det er ikkje mogleg for rektor å gå imot timetal som vert tilrådd i sakkunnige vurderingar. Ved eventuelle klagar, vil Fylkesmannen gjere vedtak om at tilrådd timetal skal gjelde. Då må skulen be om meir pengar for å halde drifta på eit nivå som er i samsvar med Opplæringslova.

Med venleg helsing

Eldbjørg Bakke, rektor

Budsjettregulering for 2018.

Barnevern har blitt bede om å vurdere om ein kan spare 2 % som utgjer om lag 130 000 kr i 2018.

Utgiftene til barnevern har stige jamnt dei siste åra. Dette hang saman med omsorgsovertaking og barn plassert i særleg barneverninstitusjonar. Ein slik plass i Bufetat sine institusjonar, kostar over 68 000 pr. mnd. Blir eit barn plassert i fosterheim, er kostnaden om lag 38 000 pr år.

Ein kan ikkje budsjettere med om det blir overtaking av omsorg gjennom 2018, dette er saker som kan kome brått og er meir styrt av lovverket enn lokal vurdering.

På andre område innan barnevern, vil vi saman med dei tilsette, gå gjennom og kome fram til moglege innsparinger. Det er umogleg no å sei klart frå om ein vil klare å redusere bruk av midlar til tiltak innan barnevernet i løpet av året.

Sosiale tenester

Nav sosial og flyktningetenesta er bede om å vurdere om ein kan spare inn 2 % som utgjer 204 100 kr i forhold til budsjett. Dei tilsette saman med fungerande leiar, har sett fokus på dette. Dei store utbetalingane er meir styrt av sosiale behov og lovverk, enn lokale vurderingar. Det er sett i verk ei nøye vurdering av behova som ligg bak kvar søknad. Sakshandsamarane vil ha fokus på å vurdera det lovlege kravet i kvar søknad. Dette er eit område som er vanskeleg å forutsjå. Faktorar som andel arbeidslause, særleg ungdommar, vil influrer på utbetalingane. På same måten vil arbeidet med å få flyktningane i arbeid, influere på utbetalingane av dei midlane.

Nav set i desse dagar i gang eit prosjekt der ein tilbyr 5 dagar med praksisplass saman med ekstra norskundervisning på kveldstid. Målsetjinga er å gjere fleire kvalifiserte til arbeidslivet på rimeleg kort tid. Dette kan truleg meir bli eit langsiktig tiltak enne eit tiltak som gjev utslag i 2018. På andre område enn utgifter til livsopphald og flyktningar, vil ein setje fokus på moglege innsparinger.

Austrheim 05.01.2018

Olav Mongstad